

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020 m. gegužės 20 d. Nr. 4D-2021/2-295
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundas ir papildomas skundas dėl Ukmergės rajono savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), tai yra, galimai netinkamo informacijos teikimo (toliau kartu vadinama – Skundai).

2. Skunduose rašoma:

2.1. „Vadovaudamasi LR vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 6 p. nuostata „savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingų darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas ir jų nuostatų tvirtinimas“ 2021-01-20 kreipiausi raštu į Ukmergės rajono administraciją, prašydama pateikti Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Gyvenamųjų patalpų komisijos veikiančios Ukmergės rajono administracijoje 2018 metais veiklos nuostatus, nurodant 2018 metų veikiančios Gyvenamųjų patalpų komisijos nuostatų identifikacinį kodą, užregistravimo TAR datą, įsigaliojimo datą ir nurodyti įstatymą (-us), kuris numato minėtos komisijos sudarymą“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2021-02-09 raštu Nr. (3.9)18-521, Ukmergės rajono administracija prašomos informacijos nepateikė“;

2.3. „Prašau informuoti ar Socialinės paramos komisijos išvados, sprendimai, protokolai, kurios pagrindu yra priimamai sprendimai yra teisėti, ar komisija veikia teisėtai? Nurodyti įstatymą (-us) kurie reglamentuoja minėtos komisijos sudarymą?“

3. Pareiškėja prašo: „atlikti tyrimą, nubausti atsakingus pareigūnus, tarybos narius, darbuotojus.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė, siekdama išsiaiškinti Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydama pateikti paaiškinimus dėl Skundų teiginių bei atsakyti į klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Savivaldybė Seimo kontrolierę informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

5.1. „[...] į Savivaldybę 2021 m. sausio 20 d. kreipėsi Pareiškėja, prašydama pateikti Savivaldybės administracijos Gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos, veikusios 2018 m., veiklos nuostatus, nurodant 2018 m. veikiančios Gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos nuostatų identifikacinį kodą, užregistravimo TAR datą, įsigaliojimo datą ir nurodyti įstatymą, kuris numato

minėtos komisijos sudarymą.

2021 m. vasario 9 d. raštu Nr. (3.9)18-521 „Dėl informacijos ir duomenų suteikimo“, Savivaldybės administracijos direktorius atsakė Pareiškėjai, pateikdamas 2015 m. rugsėjo 24 d. Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimą Nr. 7-144 „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašo, savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sutarties formų patvirtinimo“ bei nurodė Pareiškėjai, kad minėto aprašo 1.1 papunkčiu patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašas. Šiame apraše apibrėžtos Savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos funkcijos ir kompetencija. Pareiškėjai taip pat buvo nurodyta, kad šis sprendimas Teisės aktų registre užregistruotas 2015-09-29 d., o sprendimo preambulėje nurodyti teisės aktai, kurių pagrindu šis sprendimas priimtas.“

5.2. „Kadangi Pareiškėja prašė pateikti 2018 metų sprendimo redakciją – ši redakcija jai ir buvo pateikta. Papildomai informuojame, kad šis sprendimas yra įregistruotas Teisės aktų registre – <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/f2a5cb10661b11e5b316b7e07d98304b>.“

5.3. „Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, manome, kad Pareiškėjos skundas Seimo kontrolieriui yra nepagrįstas. Pareiškėjai buvo pateikta visa savivaldybės administracijos turima informacija. Teisės aktas, kurio pagrindu 2018 metais veikė Pareiškėjos nurodyta komisija buvo viešai paskelbtas. Jokių savivaldybės administracijos tarnautojų kaltės šioje situacijoje neįžvelgiame. Todėl nėra jokio pagrindo vertinti savivaldybės administracijos specialistų veiksmų.“

5.4. „Papildomai informuojame, kad Pareiškėja tiesiogiai Savivaldybės administracijai 2021 metais jau yra pateikusi 10 prašymų ar skundų, neskaitant skundų ar prašymų kitoms valstybės institucijoms.“

5.5. Iš Skundo tyrimui pateiktos informacijos nustatyta:

5.5.1. Pareiškėja 2021-01-20 raštu kreipėsi į Savivaldybę, prašydama „pateikti Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Gyvenamųjų patalpų komisijos veikiančios Ukmergės rajono administracijoje 2018 metais veiklos NUOSTATUS, nurodant 2018 metų veikiančios Gyvenamųjų patalpų komisijos nuostatų identifikacinį kodą, užregistravimo TAR datą, įsigaliojimo datą ir nurodyti ĮSTATYMĄ (-US), kuris numato minėtos komisijos sudarymą. Aprašas įstatyme ne reglamentuojamas“;

5.5.2. Savivaldybė pateikė Pareiškėjai prašomus dokumentus ir informavo:

„teikiame 2015 m. rugsėjo 24 d. Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimą Nr. 7-144 „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašo, savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sutarties formų patvirtinimo“, kurio 1.1 punktu patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašas. Šiame apraše apibrėžtos Jūsų rašte nurodytos Savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos funkcijos ir kompetencija. Šis sprendimas Teisės aktų registre užregistruotas 2015-09-29. Sprendimas neteko galios 2020-03-01. Aukščiau nurodyto savivaldybės tarybos sprendimo preambulėje yra nurodyti teisės aktai, kurių pagrindu šis sprendimas buvo priimtas.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

6.1. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* (Įstatymas; aktuali redakcija nuo 2020-11-01) reglamentuojama:

6.1.1. *6 straipsnis* – „1. Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: 1) dokumentų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai; 2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; 3) teisėtumo – institucijos veiksmai teikiant dokumentus grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; 4) objektyvumo – institucijos darbuotojai, teikdami dokumentus, turi būti nešališki ir objektyvūs; 5) pagalbos –

pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; [...]"

6.1.2. *16 straipsnis* – „1. Institucija, teikdama dokumentus, užtikrina, kad: [...]; 2) pirmenybė būtų teikiama tokiems dokumentų rinkinių formatams, kurių techninės specifikacijos yra viešai prieinamos ir kuriuos programinė įranga geba nustatyti, atpažinti ir nuskaityti, ir kuriuos pareiškėjas gali laisvai gauti ir naudoti (toliau – atviras elektroninis formatas); [...]; 2. Institucija privalo: 1) teikdama adaptuotus, apdorotus ar kitaip perdirbtus dokumentus pagal individualų pareiškėjo prašymą, pagrįsti apskaičiuotą atlyginimo už tokių dokumentų teikimą dydį ir pateikti informaciją apie šio dydžio, kuris neturi viršyti sąnaudų, patiriamų dokumentus sisteminant, adaptuojant, apdorojant ar kitaip perdirbant, perduodant ir teikiant pareiškėjui, apskundimo tvarką; 2) teikdama dokumentus kartu su teikiamais dokumentais pareiškėją informuoti apie institucijos veiksmų apskundimo tvarką; [...]"

6.1.3. *17 straipsnis* – „1. Atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą, institucija dokumentus pareiškėjui teikia žodžiu, raštu arba elektroniniu būdu elektroninių ryšių tinklais. Elektroninių ryšių tinklais teikiama: [...]; 3) interaktyviuoju būdu, kai pareiškėjas dokumentų rinkinį gauna naudodamasis naršymo dokumentų rinkinyje priemone. [...]"

6.1.4. *22 straipsnis* – „Pareiškėjas turi teisę apskusti institucijos veiksmą ar neveikimą, susijusį su šiame įstatyme nustatytos informacijos teikimu ir dokumentų teikimu pakartotinai naudoti, Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

6.2. *Vietos savivaldos įstatyme (VSI) reglamentuojama:*

6.2.1. *4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...]; 6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; 7) savivaldybių ir valstybės interesų derinimo tvarkant viešuosius savivaldybių reikalus; 8) bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių; [...]"

6.2.2. *16 straipsnis* – „2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija: [...]; 6) savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingų darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas ir jų nuostatų tvirtinimas; [...]"

6.2.3. *29 straipsnis* – „2. Savivaldybės administracijos direktorius vadovauja savivaldybės administracijai. Jis yra įstaigos vadovas.“

6.3. *Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme reglamentuojama:*

6.3.1. *4 straipsnis* – „1. Piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. 2. Savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustato piniginės socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo tvarką (prašymų-paraiškų priėmimo; trūkstančių dokumentų pateikimo; duomenų apie turtą pateikimo; piniginės socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo; prašymus-paraiškas pateikusių asmenų informavimo apie piniginės socialinės paramos skyrimą ar neskirimą; neteisėtai gautos ar išmokėtos piniginės socialinės paramos išskaičiavimo; paskirtos, bet laiku neatsiimtą piniginės socialinės paramos, taip pat mirus asmeniui, kurio vardu bendrai gyvenantiems asmenims mokama piniginė socialinė parama, arba mirus vienam gyvenančiam asmeniui paskirtos ir iki kito mėnesio po jo mirties neišmokėtos piniginės socialinės paramos išmokėjimo procedūras); pagrindus, kai socialinė parama skiriama kitais šiame įstatyme nenumatytais atvejais (skiriama vienkartinė, tikslinė, periodinė, sąlyginė pašalpa; apmokama skola už būstą; kompensuojamos išlaidos už didesnę karšto ir geriamojo vandens kiekį, negu šiame įstatyme nustatytas normatyvas; kompensuojamos šiame įstatyme nenurodytos būsto išlaikymo išlaidos ir kita) ir kuriems esant ši parama didinama, mažinama, skiriama ne visiems bendrai

gyvenantiems asmenims, sustabdomas, nutraukiamas ar atnaujinamas jos mokėjimas; bendruomeninių organizacijų ir (ar) religinių bendruomenių, ir (ar) religinių bendrijų, ir (ar) kitų nevyriausybinių organizacijų atstovų, ir (ar) gyvenamosios vietovės bendruomenės narių, ir (ar) seniūnaičių, ir (ar) kitų suinteresuotų asmenų pasitelkimo dalyvauti svarstant klausimus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo tvarką bei jų teises ir pareigas“;

6.3.2. *31 straipsnis* – „2. Sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

6.4. *Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnyje* reglamentuojama:

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. 2. Seimo kontrolieriai netiria Respublikos Prezidento, Seimo narių, Ministro Pirmininko, Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos), valstybės kontrolieriaus ir Konstitucinio Teismo bei kitų teismų teisėjų veiklos, savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. [...]. 4. Seimo kontrolieriai [...]. netikrina teismų priimtų sprendimų, nuosprendžių ir nutarčių pagrįstumo ir teisėtumo.“

6.5. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) (2017-11-15 nutarimo Nr. 93 redakcija, galiojanti nuo 2017-11-23) nustatyta:

„35. *Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį*: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys*; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. 36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaiškėjimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos. 37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos. 38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Tyrimo išvados

7. Atsižvelgus į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, pažymėtina:

7.1. Pareiškėja skundžiasi, kad Savivaldybė jai nepateikė prašomos informacijos, dokumentų: Savivaldybės Gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos nuostatų;

7.2. tyrimu nustatyta, kad Savivaldybė, vadovaudamasi Įstatyme nustatytais dokumentų išsamumo, teisėtumo ir kitais principais (pažymos 6.1.1 punktas), Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis („atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgus į jų turinį“; pažymos 6.5 punktas),

pateikė Pareiškėjai Savivaldybės Tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimo Nr. 7-144, kuriuo patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašas, savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sutarties formos, kopiją bei nurodė Pareiškėjai, kad minėto aprašo 1.1 papunkčiu patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės būsto ir socialinio būsto nuomos sąlygų ir tvarkos aprašas, apraše apibrėžtos Savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos komisijos funkcijos ir kompetencija.

Pareiškėjai taip pat buvo paaiškinta, kad šis sprendimas Teisės aktų registre (TAR) užregistruotas 2015-09-29 d., o sprendimo preambulėje nurodyti teisės aktai, kurių pagrindu šis sprendimas priimtas. Taigi, Savivaldybės pareigūnų veiksmuose biurokratizmo nenustatyta, pagal kompetenciją pateikta prašoma informacija ir dokumentai.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodoma, kad institucija, teikdama informaciją, turi užtikrinti, kad pirmenybė būtų teikiama tokiems dokumentų rinkinių formatams, kurių techninės specifikacijos yra viešai prieinamos ir kuriuos programinė įranga geba nustatyti, atpažinti ir nuskaityti, ir kuriuos pareiškėjas gali laisvai gauti ir naudoti (toliau – atviras elektroninis formatas). Savivaldybė Pareiškėjai nurodė, kad Savivaldybės Tarybos sprendimas yra skelbiamas viešai TAR, tačiau būtų buvę tikslinga, teikiant dokumentus, pateikti ir nuorodą TAR (Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punktas; pažymos 6.1.3 punktas). Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį ir į tai, kad Savivaldybė, vadovaudamasi Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 1 punktu (pažymos 6.1.2 punktas), turi teisę prašyti atlyginti už dokumentų pateikimą (apskaičiuotą atlyginimo už tokių dokumentų teikimą dydį turi pagrįsti).

Vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punktu (pažymos 6.1 punktas) nuostatomis, institucijos veiksmai, atsisakant teikti informaciją (dokumentus), gali būti skundžiami administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui, o ne Seimo kontrolieriui. Taigi, jeigu, Pareiškėjos nuomone, jai nepateikta informacija arba pateikta ne visa, konstatuotina, jog yra kilęs ginčas dėl informacijos (dokumentų) nepateikimo, todėl ji turi teisę skundą pateikti pirmiau nurodytoms institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka (pažymos 6.1.4 punktas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Seimo kontrolieriai ginčų (nei civilinių, nei administracinių) nesprenžia.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2016-02-22 administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016 (cituojama ir kitose bylose) yra konstatavęs:

„atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad *pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų.*“

8. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybė, vadovaudamasi galiojančių teisės aktų nuostatomis, pateikė Pareiškėjai prašomą informaciją.

Seimo kontrolierė Savivaldybės pareigūnų veiksmuose biurokratizmo nenustatė. Taigi, Pareiškėjos skundas atmestinas.

9. Valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtą atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. „Pagal VAI viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad šių subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, bei nepiktnaudžiavimo valdžia principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymų suteiktų reikiamų įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų (3 straipsnio 1, 4 punktai). Pagal **viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose**, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 23 d. nutartis

administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010).“

Vadovaujantis VSĮ nuostatomis, išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingų darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas ir jų nuostatų tvirtinimas.

Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo nuostatomis, Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos, įskaitant komisijos sudarymą bei jos veiklos tikslingumo.

Piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriuo vadovaujantis savivaldybės skiria (neskiria) socialinę paramą.

Savivaldybės sprendimai skirti (neskirti) socialinę paramą skundžiami vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatomis teismui.

Socialinės paramos komisijos išvados yra tik tarpiniai dokumentai, kuriais vadovaujantis priimamas galutinis administracinis sprendimas (individualus administracinis aktas) skirti arba neskirti asmeniui socialinę paramą.

Seimo kontrolierius pagal Seimo kontrolierių įstatymą tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų veiksmų (neveikimo) *viešojo administravimo srityje*, pavyzdžiui, institucijai (pareigūnams) nustatyta tvarka nepateikus atsakymo į kreipimąsi raštu, nepagrįstai ar nemotyvuotai atsisakant spręsti rūpinimą klausimą arba pateikti paaiškinimus, papildomą informaciją, dokumentus, nenurodant priimto sprendimo apskundimo tvarkos ir pan., tačiau Seimo kontrolierius nevykdo nei teismo, nei neteismo ginčo nagrinėjimo institucijų priimtų sprendimų vykdymo kontrolės, taip pat nevertina individualių administracinių aktų teisėtumo ir pagrįstumo, nesprendžia ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje.

Pažymėtina, kad, Pareiškėja, nesutikdama su Savivaldybės priimtais sprendimais dėl socialinės paramos (pašalpos (ne)skyrimo), turi teisę juos, t. y. galutinius, o ne tarpinius Savivaldybės sprendimus, apskusti juose nurodyta tvarka teismui. Teismas, nagrinėdamas administracinio sprendimo skirti / neskirti socialinę paramą (pašalpą) pagrįstumą ir teisėtumą, Pareiškėjos prašymu gali įvertinti ir tarpinius dokumentus (komisijos išvadas, protokolus ir kita), kurių pagrindu priimtas administracinis sprendimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad LVAT savo nutartyse išaiškines: „[...] atvejai, kai viešojo administravimo subjektai, vykdydami VAGK [*pastaba*: pagal šiuo metu galiojančią įstatymo redakciją – LAGK; Lietuvos administracinių ginčų komisija, kurios pavadinimas iš *Vyriausioji administracinių ginčų komisija* 2018 m. sausio 2 d. pakeistas į Lietuvos administracinių ginčų komisija] sprendimus, priima administracinius aktus, kurie pareiškėjų netenkina, nelaikytini VAGK sprendimo nevykdymu, o yra susiję su naujai priimto administracinio akto ginčijimu, t. y. viešojo administravimo subjektui priėmus sprendimą, pagrįstą naujais argumentais, pareiškėjas įgyja teisę šiuos argumentus skusti teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, išdėstydamas dėl to savo motyvus, kurie nebuvo įvertinti prieš tai ginčą sprendžiant ikiteismine administracinių ginčų nagrinėjimo tvarka. Pažymėtina, jog tokios pozicijos, spręsdamas dėl VAGK sprendimų vykdymo užtikrinimo, laikosi LVAT (2017 m. birželio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-546-492/2017 ir kt.)“ (LVAT 2018-06-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A-425-756/2018).

Kaip minėta, Seimo kontrolierius nesprendžia nei viešojo administravimo, nei civilinių ginčų dėl teisės. Vertinti savivaldybės institucijų sprendimų ir dokumentų, kuriais vadovaujantis priimti sprendimai, teisėtumą ir spręsti ginčus dėl individualių administracinių aktų turi teisę administraciniai teismai, taip pat administracinių ginčų komisijos.

Pažymėtina ir tai, kad Seimo kontrolierės ankstesniais atsakymais: 2020-03-24 raštu Nr. 4D-2020/2-343/3D-785, 2020-04-20 raštu Nr. 4D-2020/2-483/3D-1076, 2020-05-18 raštu Nr. 4D-2020/2-613/3D-1393, 2020-06-29 raštu Nr. 4D-2020/2-807/3D-1882, 2020-09-20 raštu

Nr. 4D-2020/2-1125/3D-2358, taip pat ir 2021-03-25 raštu Nr. 4D-2021/2-393/3D-820 Pareiškėjai jau buvo paaiškinta dėl klausimų, susijusių su socialinės paramos (pašalpų) (ne)skyrimu, ir dėl galimybės Savivaldybės sprendimus pašalpų skyrimo klausimas apskūsti atitinkamoms institucijoms pagal kompetenciją.

Taigi, dar kartą atkreiptinas Pareiškėjos dėmesys į tai, kad aplinkybių dėl administracinio sprendimo (sprendimo dėl pašalpos (ne)skyrimo) teisėtumo ir pagrįstumo vertinimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir tokios aplinkybės nagrinėtinos administraciniame teisme ir / arba administracinių ginčų komisijoje.

10. Atkreiptinas Pareiškėjos dėmesys ir į tai, kad:

10.1. vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo, Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis, Pareiškėjas turi teisę apskūsti institucijos veiksmą arba neveikimą, susijusį su įstatyme nustatytos informacijos teikimu, Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

10.2. Konstitucinis Teismas 2011-07-08 nutarime pažymėjo, kad pilietinėje visuomenėje solidarumo principas nepaneigia asmeninės atsakomybės už savo likimą. Todėl socialinės apsaugos teisinis reguliavimas turi būti toks, kad būtų sudarytos prielaidos kiekvienam visuomenės nariui pačiam pasirūpinti savo gerove, o ne vien pasikliauti valstybės socialine apsauga (Konstitucinio Teismo 1997 m. kovo 12 d., 2002 m. lapkričio 11 d., 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimai). Asmens teisė į socialinę paramą ir apskūtai į socialinę apsaugą interpretuotina atsižvelgiant į Konstitucijoje įtvirtintus socialinės darnos ir teisingumo imperatyvus, konstitucinius asmenų lygiateisiškumo ir proporcingumo principus. Asmeniui teikiama socialinė parama neturi virsti privilegija, ji neturi sudaryti prielaidų asmeniui pačiam nesiekti didesnių pajamų, savo pastangomis ieškoti galimybių užtikrinti sau ir savo šeimai žmogaus orumą atitinkančias gyvenimo sąlygas. Tad Konstitucija nedraudžia įstatymų leidėjui įstatymu nustatyti tokių socialinės paramos teikimo pagrindų ir sąlygų, socialinės paramos dydžių, kad būtų skatinamos kiekvieno asmens pastangos pagal išgales pirmiausia pačiam pasirūpinti savo ir savo šeimos gerove ir prisidėti prie visos visuomenės gerovės. Įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją diferencijuoti socialinę paramą.

10.3. Atsižvelgiant į tai, jog Pareiškėja nenurodydama naujų faktų pakartotinai skundžia analogiškas aplinkybes (dėl socialinės paramos skyrimo / neskyrimo, Savivaldybės sprendimų pagrįstumo, Socialinės paramos komisijos išvadų ir kita), dėl kurių jau buvo priimti Seimo kontrolieriaus sprendimai ir Seimo kontrolieriaus Raštuose buvo pateikti paaiškinimai, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 3 dalimi, susirašinėjimas su Pareiškėja Savivaldybės administracinių sprendimų dėl socialinės paramos (ne)skyrimo klausimais buvo nutrauktas (Seimo kontrolierės 2021-04-22 raštas Nr. 4D-2021/2-550), todėl ateityje į Pareiškėjos kreipimuisi analogiškais klausimais (dėl socialinės paramos, pašalpos ne / skyrimo) nebus teikiami atsakymai.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

11. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia

X skundą dėl Ukmergės rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai teikus informaciją atmesti.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė